

anonimizētā versija

C-562/20 - 1

Lieta C-562/20

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2020. gada 28. oktobris

Iesniedzējtiesa:

Administratīvā rajona tiesa (Latvija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas lēmums:

2020. gada 12. oktobris

Pieteicēja:

SIA „Rodl & Partner”

Atbildētājs:

Valsts ieņēmumu dienests

[OMISSIS] ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA

[OMISSIS] L Ē M U M S

Rīgā 2020. gada 12. oktobrī

Administratīvā rajona [OMISSIS] [tiesas sastāvs]

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „Rodl & Partner” pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2019. gada 13. novembra lēmuma [OMISSIS] atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Valsts ieņēmumu dienestam izņemt tā mājaslapā publicēto informāciju par SIA „Rodl & Partner” kā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma subjektam piemērotajām sankcijām.

Pamatlietas priekšmets un fakti, kuriem ir nozīme lietā

[1] Pieteicēja SIA „Rodl & Partner” ir Latvijas Republikā reģistrēta komercsabiedrība, kuras komercdarbības veidi ir uzskaites, grāmatvedības, audita un revīzijas pakalpojumi un konsultēšana nodokļu jautājumos. Saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk – Novēršanas likums) 3. panta 3. punktu Pieteicēja ir minētā likuma subjekts.

[2] Valsts ieņēmumu dienesta Nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) Darījumu uzraudzības daļas amatpersonas laika periodā no [Or. 2] 2019. gada 3. aprīļa līdz 2019. gada 6. jūnijam veica Pieteicējas pārbaudi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas jomā, par ko 2019. gada 3. aprīlī sastādīts pārbaudes akts [OMISSIS] (ar turpinājumu 2019. gada 6. jūnijā).

2019. gada 3. aprīļa sākotnējā pārbaudes aktā konstatēts, ka Pieteicējas iekšējās kontroles sistēma¹ satur šādas nepilnības: 1) neparastu un aizdomīgu darījumu atklāšanas kārtībā lietotas atsauces uz spēkā neesošiem normatīvajiem aktiem; 2) kārtībā, kādā Kontroles dienestam tiek ziņots par neparastiem un aizdomīgiem darījumiem, lietotas atsauces uz spēkā neesošiem normatīvajiem aktiem; 3) nav atrunāta dokumentu iznīcināšanas kārtība; 4) nav atrunātas politiku un procedūras regulāras darbības pārskatīšanas prasības un kārtība atbilstoši izmaiņām normatīvajos aktos vai likuma subjekta darbības procesos, sniegtajos pakalpojumos, pārvaldības struktūrā, klientu bāzē vai darbības reģionos.

Vienlaikus minētajā pārbaudes aktā konstatēts, ka subjekts nav veicis un dokumentējis savas saimnieciskās darbības noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtējumu atbilstoši Novēršanas likuma 6. panta pirmajai daļai, proti, lietā ir strīds par Pieteicējas klientu – nodibinājuma „IT izglītības fonds” un SIA „RBA Consulting” – riska novērtējumu.

[2.1] „IT Izglītības fonds” ir Latvijas Republikā reģistrēts nodibinājums [OMISSIS] [rekvizīti], kura darbības mērķis ir popularizēt informācijas tehnoloģiju nozari skolēnu vidū kā perspektīvu nākotnes profesijas izvēli un palielināt skolēnu skaitu, kuri padziļināti apgūst programmēšanu pamatskolās un vidusskolās, veicināt izglītības sistēmas attīstību un saimnieciskos procesus valstī, izvirzot informācijas tehnoloģijas nozari kā nākotnes ekonomikas pamatu, kā arī materiāli atbalstīt skolu un studējošo jaunatni informācijas tehnoloģiju apguvē.

Par Pieteicējas klientu nodibinājums kļuva 2016. gada 25. oktobrī, līgumu ar Pieteicēju parakstījuši nodibinājuma valdes locekļi. Klienta identifikācijas karti 2017. gada 7. martā parakstījusi klienta pilnvarotā persona, kas vienlaikus ir nodibinājuma vadītājs (kā algots darbinieks) – VR (Krievijas Federācijas

¹ Iekšējās kontroles sistēma Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma prasību ievērošanai SIA „Rodl & Partner” darbiniekiem (apstiprināta 2018. gada 1. augustā).

pilsonis). Kā nodibinājuma patiesā labuma guvējs norādīta visa Latvijas sabiedrība (pretēji spēkā esošajam regulējumam).

Pieteicēja klienta risku novērtējusi kā zemu. Atbildētāja norādījusi, ka saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta mājaslapā publicēto 2018. gada 22. jūnija ziņojumu nozīmīgākos terorisma finansēšanas draudus rada nevalstisko organizāciju un uzņēmējdarbības vides iespējama izmantošana terorisma finansēšanai un slēpta vai maskēta likumīgiem mērķiem paredzēto līdzekļu novirzīšana teroristiskām organizācijām vai to dalībniekiem, kā arī starptautiska prakse un dažādu valstu tiesību aizsardzības iestāžu pieredze liecina, ka nevalstiskās organizācijas ir īpaši neaizsargātas un var tikt ļaunprātīgi izmantotas terorisma finansēšanas nolūkos. Izskatāmajā gadījumā Pieteicējai kā likuma subjektam ir pienākums veikt klientu padziļinātu izpēti, uzsākot un uzturot darījuma attiecības vai veicot gadījuma rakstura darījumu ar klientu, ja pastāv paaugstināts [Or. 3] riska novērtējuma risks, ievērojot apstākli, ka Pieteicējas klientam ir saistība ar Krievijas Federāciju (augsta korupcijas riska trešā valsts).

[2.2] SIA „RBA Consulting” ir Latvijas Republikā reģistrēta komercsabiedrība [OMISSIS] [rekvizīti], kuras komercdarbības veids ir sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi.

Par Pieteicējas klientu komercsabiedrība kļuva 2017. gada 28. decembrī. Komercsabiedrības dalībnieks ir Latvijas pilsonis ZN, kurš ir vienīgais patiesais labuma guvējs.

Pieteicēja klienta risku novērtējusi kā zemu. Atbildētāja, pārbaudot SIA „RBA Consulting” norēķinu konta izrakstus, konstatējusi, ka komercsabiedrība katru mēnesi saņem pārskaitījumus 25 000 *euro* apmērā no „Nord Stream 2AG”, kas ir Krievijas uzņēmuma *Gazprom* meitas uzņēmums (*Gazprom* ir dalībnieks ar 51% pamatkapitāla daļu). Savukārt no izrakstītajiem rēķiniem konstatēts, ka tie izrakstīti saskaņā ar 2018. gada 1. janvāra līgumu starp SIA „RBA Consulting” un „Nord Stream 2AG”. Atbildētāja pieprasījusi pieteicējai iesniegt šī līguma kopiju, ko Pieteicēja nav izdarījusi, ņemot vērā, ka ar līguma oriģinālu tā iepazinusies uz vietas birojā. Ievērojot minēto, Atbildētāja nekonstatēja, ka Pieteicēja, veicot darījuma attiecību uzraudzību, īpašu uzmanību būtu pievērsusi SIA „RBA Consulting” klienta veiktajiem darījumiem ar augsta korupcijas riska trešajai valstij piederošo uzņēmumu „Nord Stream 2AG”.

[3] Uz pārbaudes akta turpinājuma sastādīšanas brīdi – 2019. gada 6. jūniju – nepilnības iekšējās kontroles sistēmā bija novērstas, kā rezultātā netika konstatēti pārkāpumi.

Ar Valsts ieņēmumu dienesta Pārvaldes direktora 2019. gada 11. jūlija lēmumu [OMISSIS] (turpmāk – sākotnējais lēmums) nolemts piemērot pieteicējai soda naudu 3000 *euro* apmērā par pārbaudes laikā konstatēto Novēršanas likuma prasību neievērošanu.

Pamatojoties uz minēto lēmumu, Valsts ieņēmumu dienests 2019. gada 11. augustā savā mājaslapā publicēja informāciju² par pieteicējas konstatētajiem Novēršanas likuma prasību pārkāpumiem.

Izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, ar Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2019. gada 13. novembra lēmumu [OMISSIS] (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

2019. gada 13. decembrī pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot atcelt pārsūdzēto lēmumu un uzlikt par pienākumu Valsts ieņēmumu dienestam izņemt tā mājaslapā publicēto informāciju par SIA „Rodl & Partner” kā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma subjektam piemērotajām sankcijām. [Or. 4]

Piemērojamās tiesību normas

Eiropas Savienības tiesību normas

[4] Līguma par Eiropas Savienību 5. panta ceturtās daļas pirmajā teikumā ir noteikts:

„4. Saskaņā ar proporcionalitātes principu Savienības rīcības saturs un veids ir samērīgs ar Līgumu mērķu sasniegšanai nepieciešamo”.

[5] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 684/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK (turpmāk – Direktīva 2015/849).

[5.1] Direktīvas 2015/849 3. panta sestā punkta b) punkta i) apakšpunkts un c) punkts paredz, ka:

„Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

6) “faktiskais īpašnieks” ir jebkura(-as) fiziska(-as) persona(-as), kurai(-ām) faktiski pieder klients vai kura(-as) šo klientu kontrolē, un/vai fiziska(-as) persona(-as), kuras vārdā darījums vai darbība tiek veikta, un ir vismaz:

[..]

² Informācija par Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma subjektu piemērotajām sankcijām pieejama: https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/aktuals_0510_subjektiem_piemerotas_sankcijas.pdf, aplūkota 2020. gada 6. oktobrī.

b) attiecībā uz trastiem:

i) dibinātājs;

[..]

c) attiecībā uz juridiskām vienībām, tādām kā fondi, un juridiskiem veidojumiem, kas ir līdzīgi trastiem, – fiziskā(-ās) persona(-as), kura(-as) ieņem amatu(-us), kas ir līdzvērtīgs(-i) vai līdzīgs(-i) b) punktā minētajiem”.

[5.2] Direktīvas 2015/849 13. panta pirmās daļas c) un d) punkts paredz, ka:

„1. Klienta uzticamības pārbaudes pasākumi ietver:

[..]

c) informācijas novērtēšanu un, vajadzības gadījumā, iegūšanu par darījuma attiecību mērķi un paredzamo būtību;

d) darījumu attiecību pastāvīgas uzraudzības veikšana, tostarp tādas pārbaudes veikšana, kas apstiprina, ka minēto attiecību gaitā slēgti darījumi tiek veikti saskaņā ar atbildīgā subjekta rīcībā esošo informāciju par klientu, darījumdarbību un riska profilu, kā arī attiecīgo dokumentu, datu vai informācijas regulāras atjaunošanas nodrošināšana”.

[5.3] Direktīvas 2015/849 14. panta pirmā daļa nosaka:

„1. Dalībvalstis prasa, lai klientu un faktisko īpašnieku identitātes pārbaude notiek pirms darījumu attiecību nodibināšanas vai pirms darījuma veikšanas.”
[Or. 5]

[5.4] Direktīvas 2015/849 14. panta ceturrtās daļas otrā rindkopa paredz:

“4. [...] Dalībvalstis pirmo daļu nepiemēro attiecībā uz notāriem, citiem neatkarīgiem juridisko profesiju pārstāvjiem, revidentiem, ārštata grāmatvežiem un nodokļu konsultantiem, - ar stingru noteikumu, ka šāds atbrīvojums attiecas uz minētajām personām vienīgi tad, kad viņi pārbauda savu klientu juridisko stāvokli vai kad aizstāv vai pārstāv minētos klientus tiesvedībā, vai attiecībā uz tām, tostarp sniedz konsultācijas par šādu procedūru uzsākšanu vai izvairīšanos no tām.”

[5.5] Direktīvas 2015/849 14. panta piektā daļa nosaka:

„5. Dalībvalstis prasa, lai atbildīgie subjekti piemēro klienta uzticamības pārbaudes pasākumus ne tikai attiecībā uz visiem jaunajiem klientiem, bet atbilstīgos brīžos arī attiecībā uz jau esošajiem klientiem, pamatojoties uz riska pakāpi, tostarp brīžos, kad mainās būtiski klienta apstākļi.”

[5.6] Direktīvas 2015/849 18. panta pirmā un trešā daļa noteic:

„1. Gadījumos, kas minēti 19. līdz 24. pantā, un saistībā ar fiziskām personām vai juridiskām vienībām, kas veic uzņēmējdarbību trešās valstīs, kuras Komisija identificējusi kā augsta riska trešās valstis, kā arī citos augstāka riska gadījumos, kurus identificējušas dalībvalstis vai atbildīgie subjekti, dalībvalstis pieprasa atbildīgajiem subjektiem piemērot pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes pasākumus, lai pienācīgi pārvaldītu un mazinātu minētos riskus.

Pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes pasākumi nav jāpieprasa automātiski attiecībā uz tādām atbildīgo subjektu, kas veic uzņēmējdarbību Savienībā, filiālēm vai meitasuzņēmumiem, kuros tiem pieder lielākā kapitāla daļa, kas atrodas augsta riska trešās valstīs, ja minētās filiāles vai meitasuzņēmumi, kuros tiem pieder lielākā kapitāla daļa, pilnīgi atbilst grupas mēroga politikai un procedūrām saskaņā ar 45. pantu. Dalībvalstis nodrošina, lai atbildīgie subjekti minētos gadījumus izskatītu, izmantojot uz risku balstītu pieeju.

[..]

3. Vērtējot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas riskus, dalībvalstis un atbildīgie subjekti ņem vērā vismaz III pielikumā izklāstītos potenciāli augstāka riska situāciju faktorus.”

[5.7] Direktīvas 2015/849 60. panta pirmās daļas pirmais teikums un otrā daļa paredz:

„1. Dalībvalstis nodrošina, lai lēmumu, ar ko piemēro administratīvu sodu vai pasākumu par tādu valsts noteikumu pārkāpumiem, ar kuriem transponē šo direktīvu, un kas nav pārsūdzams, kompetentās iestādes publicētu savā oficiālajā tīmekļa vietnē nekavējoties pēc tam, kad persona, kurai piemērota sankcija, ir informēta par minēto lēmumu. Publikācijā iekļauj vismaz informāciju par pārkāpuma veidu un būtību un atbildīgo personu identitāti. Dalībvalstīm šis punkts nav obligāti jāpiemēro lēmumiem, ar ko tiek noteikti izmeklēšanas veida pasākumi.

[..]

2. Ja dalībvalstis atļauj publicēt lēmumus, kas ir pārsūdzami, tad kompetentās iestādes savā oficiālajā tīmekļa vietnē nekavējoties arī publicē šādu informāciju un jebkādu turpmāku [Or. 6] informāciju par šādas pārsūdzības iznākumu. Turklāt tiek publicēti visi lēmumi, ar ko anulē iepriekšēju lēmumu par administratīva soda vai pasākuma piemērošanu.”

Latvijas tiesību normas

[6] Direktīvas 2015/849 normas ar 2017. gada 26. oktobra grozījumiem transponētas Novēršanas likumā.

[6.1] Šā likuma ³ 6. panta pirmā daļa un 1.² daļa paredz:

„(1) Likuma subjekts atbilstoši savam darbības veidam veic un dokumentē noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtējumu, lai noskaidrotu, novērtētu, izprastu un pārvaldītu savai darbībai un klientiem piemītošos noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riskus, un, pamatojoties uz šo novērtējumu, izveido noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas iekšējās kontroles sistēmu, tai skaitā izstrādājot un dokumentējot attiecīgās politikas un procedūras, kuras apstiprina likuma subjekta valde, ja tā ir iecelta, vai likuma subjekta augstākā pārvaldes institūcija.

[..]

(1²) Likuma subjekts, veicot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtējumu un veidojot iekšējās kontroles sistēmu, ņem vērā vismaz šādus riskus ietekmējošus apstākļus:

1) klienta risku, kas piemīt klienta juridiskajai formai, īpašnieku struktūrai, klienta vai klienta patiesā labuma guvēja saimnieciskajai vai personiskajai darbībai;

2) valsts un ģeogrāfisko risku, proti, risku, ka klients vai klienta patiesais labuma guvējs ir saistīts ar valsti vai teritoriju, kuras ekonomiskie, sociālie, tiesiskie vai politiskie apstākļi var liecināt par valstij piemītošu augstu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas risku;

3) klienta izmantoto pakalpojumu un produktu risku, proti, risku, ka klients var attiecīgo pakalpojumu vai produktu izmantot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai vai terorisma finansēšanai;

4) pakalpojumu un produktu piegādes kanālu risku, kas saistīts ar veidu (kanālu), kādā klients pakalpojumu vai produktu iegūst un izmanto.”

[6.2] Novēršanas likuma 7. panta pirmās daļas 5., 7. un 11. punkts nosaka:

„(1) Izveidojot iekšējās kontroles sistēmu, likuma subjekts paredz vismaz:

[..]

5) neparastu un aizdomīgu darījumu atklāšanas kārtību un kārtību, kādā likuma subjekts atturas no aizdomīga darījuma veikšanas;

[..] [Or. 7]

³ Šeit un turpmāk citēta likuma redakcija, kas bija spēkā no 2019. gada 1. janvāra līdz 2019. gada 24. jūnijam, proti, pārbaudes noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas jomā veikšanas laikā.

7) kārtību, kāda tiek uzglabāta un iznīcināta klienta izpētes gaitā, kā arī klienta veikto darījumu uzraudzības gaitā iegūtā informācija un dokumenti;

[..]

11) politiku un procedūru regulāras darbības pārskatīšanas prasības un kārtību atbilstoši grozījumiem normatīvajos aktos vai likuma subjekta darbības procesos, sniegtajos pakalpojumos, pārvaldības struktūrā, klientu bāzē vai darbības reģionos.”

[6.3] Novēršanas likuma 8. panta otrā daļa noteic:

„(2) Likuma subjekts regulāri, bet ne retāk kā reizi 18 mēnešos izvērtē iekšējās kontroles sistēmas darbības efektivitāti, tai skaitā pārskatot un aktualizējot ar klientu, tā rezidences (reģistrācijas) valsti, klienta saimniecisko vai personisko darbību, izmantotajiem pakalpojumiem un produktiem un to piegādes kanāliem, kā arī ar veiktajiem darījumiem saistīto noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtējumu un, ja nepieciešams, veic pasākumus iekšējās kontroles sistēmas efektivitātes uzlabošanai, tai skaitā pārskata un precīzē noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas politikas un procedūras.”

[6.4] Novēršanas likuma 11. panta pirmās daļas 1. un 2. punkts paredz:

„(1) Likuma subjekts veic klienta izpēti:

- 1) pirms darījuma attiecību uzsākšanas;
- 2) pirms gadījuma rakstura darījuma, ja:
 - a) darījuma apjoms vai vairāku šķietami saistītu darījumu kopējā summa ir 15 000 *euro* vai lielāka vai ir ārvalstu valūtā, kas saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu darījuma veikšanas dienas sākumā ir ekvivalenta 15 000 *euro* vai pārsniedz šo summu,
 - b) tiek veikts līdzekļu pārvedums, tostarp arī kredīta pārvedums, tiešā debeta pārvedums, bezkonta naudas pārvedums vai pārvedums, kas veikts ar maksājumu karti, elektroniskās naudas instrumentu, mobilo telefonu, digitālo vai citu informācijas tehnoloģijas ierīci un pārsniedz 1000 *euro*,
 - c) tiek veikts ārvalstu valūtas skaidras naudas pirkšanas vai pārdošanas darījums, kura apmērs vai vairāku šķietami saistītu darījumu kopējā summa pārsniedz 1500 *euro*.”

[6.5] Novēršanas likuma 11.¹ panta pirmā daļa un trešās daļas 2. punkta a), b) un c) apakšpunkts nosaka:

„(1) Klienta izpētes pasākumi ir uz risku novērtējumu balstīts darbību kopums, kura ietvaros likuma subjekts:

- 1) identificē klientu un pārbauda iegūtos identifikācijas datus;
- 2) noskaidro patieso labuma guvēju un, balstoties uz risku novērtējumu, pārliecinās par to, ka attiecīgā fiziskā persona ir klienta patiesais labuma guvējs. Juridiskam veidojumam un juridiskajai personai likuma subjekts noskaidro arī attiecīgās personas dalībnieku struktūru un veidu, kādā izpaužas patiesā labuma guvēja kontrole pār šo juridisko veidojumu vai juridisko personu;
- 3) iegūst informāciju par darījuma attiecību un gadījuma rakstura darījuma mērķi un paredzamo būtību; **[Or. 8]**
- 4) pēc darījuma attiecību uzsākšanas veic to uzraudzību, tai skaitā pārbaudes, kas apstiprina, ka darījuma attiecību laikā slēgtie darījumi tiek veikti saskaņā ar likuma subjekta rīcībā esošo informāciju par klientu, tā saimniecisko darbību, risku profilu un līdzekļu izcelsmi;
- 5) nodrošina klienta izpētes gaitā iegūto dokumentu, personas datu un informācijas uzglabāšanu, regulāru izvērtēšanu un aktualizēšanu atbilstoši piemērojamiem riskiem, bet ne retāk kā reizi piecos gados;

[..]

(3) Likuma subjekts, veicot klienta izpēti, ņem vērā vismaz šādus risku paaugstinošus faktorus:

[..]

2) klients vai tā patiesais labuma guvējs ir saistīts ar paaugstināta riska jurisdikciju, proti:

- a) augsta riska trešo valsti,
- b) valsti vai teritoriju, kurā pastāv augsts korupcijas risks,
- c) valsti vai teritoriju, kurā ir augsts tādu noziedzīgu nodarījumu līmenis, kuru rezultātā var tikt noziedzīgi iegūti līdzekļi.”

[6.6] Novēršanas likuma 18. panta pirmā, trešā un septītā daļa noteic:

„(1) Likuma subjekts gadījumos, kad saskaņā ar šā likuma prasībām veicama klienta izpēte, noskaidro klienta patieso labuma guvēju un, balstoties uz risku novērtējumu, veic nepieciešamos pasākumus, lai pārliecinātos, ka noskaidrotais patiesais labuma guvējs ir klienta patiesais labuma guvējs;

[..]

(3) Likuma subjekts noskaidro klienta patieso labuma guvēju vismaz vienā no šādiem veidiem:

- 1) saņemot klienta apstiprinātu paziņojumu par patieso labuma guvēju;
- 2) izmantojot ziņas vai dokumentus no Latvijas Republikas vai ārvalsts informācijas sistēmām;
- 3) patstāvīgi noskaidrojot patieso labuma guvēju, ja ziņas par to nevar iegūt citādi.

[..]

(7) Likuma subjekts, atbilstoši pamatojot un dokumentējot darbības, kas veiktas, lai noskaidrotu patieso labuma guvēju, par juridiskās personas vai juridiska veidojuma patieso labuma guvēju var uzskatīt personu, kura ieņem augstākās pārvaldības institūcijā amatu šajā juridiskajā personā vai juridiskā veidojumā, ja ir izmantoti visi iespējamie noskaidrošanas līdzekļi un nav iespējams noskaidrot nevienu fizisko personu – patieso labuma guvēju šā likuma 1. panta 5. punkta izpratnē, kā arī izslēgtas šaubas, ka juridiskajai personai vai juridiskam veidojumam ir cits patiesais labuma guvējs.”

[6.7] Novēršanas likuma 20. panta pirmā un otrā daļa nosaka:

„(1) Likuma subjekts pēc darījuma attiecību uzsākšanas vai veicot gadījuma rakstura darījumus, balstoties uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtējumu, pastāvīgi: **[Or. 9]**

- 1) aktualizē informāciju par klienta saimniecisko vai personisko darbību;
- 2) veic klienta darbību un darījumu uzraudzību, lai pārlicinātos, vai darījumi nav uzskatāmi par neparastiem vai aizdomīgiem.

(2) Likuma subjekts, veicot darījuma attiecību vai gadījuma rakstura darījumu uzraudzību, īpašu uzmanību pievērš:

- 1) klientam netipiski lielam darījumam, sarežģītam darījumam, šķietami savstarpēji saistītiem darījumiem vai darījumam, kuram šķietami nav ekonomiska vai nepārprotami tiesiska mērķa;
- 2) darījumam, kurā piedalās persona no augsta riska trešajām valstīm.”

[6.8] Novēršanas likuma 22. panta otrās daļas 5. punkts:

“(2) Likuma subjekts veic klienta padziļinātu izpēti šādos gadījumos:

[..]

5) citos gadījumos, uzsākot un uzturot darījuma attiecības vai veicot gadījuma rakstura darījumu ar klientu, ja pastāv paaugstināts noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas risks.”

[6.9] Novēršanas likuma 25. panta pirmā daļa:

„(1) Uzsākot darījuma attiecības ar klientu, likuma subjekts, veicot uz risku novērtējumu balstītus pasākumus, noskaidro, vai klients vai tā patiesais labuma guvējs ir politiski nozīmīga persona vai politiski nozīmīgas personas ģimenes loceklis, vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona.”

[6.10] Novēršanas likuma 46. panta 1.² daļa un 1.³ daļas pirmais punkts:

„(1²) Lēmumu, ar kuru piemēro sankcijas un uzraudzības pasākumus, ja tiek konstatēti noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas prasību pārkāpumi, uzraudzības un kontroles institūcija publicē savā mājaslapā internētā nekavējoties pēc tam, kad persona, kurai piemērota sankcija vai uzraudzības pasākums, tiek informēta par minēto lēmumu.

(1³) Uzraudzības un kontroles institūcija, publicējot lēmumu, ar kuru piemēro sankcijas un uzraudzības pasākumus, ievēro šādus noteikumus:

1) publikācijā iekļauj informāciju vismaz par pārkāpumu veidu, būtību un atbildīgo personu identitāti, izņemot šīs daļas 2. punktā noteikto, kā arī par lēmuma apstrīdēšanu un pieņemto nolēmumu.”

Iemesli, kuru dēļ iesniedzējtiesai ir pamats šaubīties par Eiropas Savienības tiesību normu piemērošanu un interpretāciju

I

Pienākums veikt pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes pasākumus, kaut gan klienta forma, struktūra un darbība neliecina par risku

[7] Novēršanas likuma 18. panta pirmā daļa un 22. panta otrās daļas 5. punkts pieņemti, lai ieviestu Direktīvas 2015/849 14. panta pirmās daļas pirmo teikumu un 18. panta **[Or. 10]** pirmo daļu. Direktīvas 2015/849 18. panta pirmā daļa paredz, ka dalībvalstis var identificēt citus „augstāka riska gadījumus”, kuros jāveic „pastiprināti klienta uzticamības pārbaudes pasākumi”.

Ne Direktīva 2015/849, ne Novēršanas likums nenoteic, ka nevalstiska organizācija pēc savas juridiskās formas būtu pati par sevi uzskatāma par paaugstināta riska gadījumu. Līdz ar to nav saprotams, vai jebkura nevalstiska organizācija būtu uzskatāma par paaugstināta riska gadījumu un attiecībā uz tām būtu jāveic pastiprināta uzticamības pārbaude. Pieteicēja ieskatā, gadījumā, ja Atbildētājs kā nacionālā kontroles institūcija uzskata, ka jebkurā gadījumā, ja klients ir nevalstiska organizācija vai kāds no klienta darbiniekiem ir persona no augsta korupcijas riska trešās valsts, ir jāveic klienta padziļināta izpēte, rodas jautājums, vai šāda prasība nav pārmērīga, vai tā ir samērīga un vai tādā gadījumā tā nebūtu tiešā veidā jānoteic likumā.

[8] Izskatāmajā gadījumā konstatējams, ka Krievijas Federācija nav augsta riska valsts, proti, tā nav iekļauta ne Finanšu darījumu darba grupas (FATF) publicētajā augsta riska valstu sarakstā⁴, ne Eiropas Komisijas sarakstā⁵ ar trešajām valstīm, kas nepietiekami cīnās ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un teroristu finansēšanu. Iespējams, ka atbilstoši Direktīvas 2015/849 III pielikuma 3. punkta b) apakšpunktam un Novēršanas likuma 11.¹ panta trešās daļas 2. punkta b) apakšpunktam Krievijas Federāciju varētu vērtēt kā valsti vai teritoriju, kurā pastāv augsts korupcijas risks⁶. Tomēr Novēršanas likuma un Direktīvas 2015/849 normas tieši nepieprasa veikt klienta pastiprināto uzticamības pārbaudi gadījumā, ja Krievijas Federācijas pilsonis ir tikai darba tiesiskajās attiecībās ar klientu, proti, Krievijas Federācijas pilsonis nav uzņēmuma patiesais labuma guvējs (respektīvi, konkrētā persona nav faktiskais īpašnieks Direktīvas 2015/849 izpratnē).

Direktīvas Nr. 2015/849 preambulas (4) apsvērumā ir uzsvērts, ka Eiropas Savienības rīcībā ir jāturpina ņemt vērā FATF ieteikumi un instrumenti. FATF uz risku balstītas pieejas vadlīniju grāmatvedības profesijai (turpmāk – FATF vadlīnijas) 71. punktā ir noteikusi virkni kritēriju, kas var raksturot augstāku ģeogrāfisko risku. Tomēr neviens no šiem kritērijiem nav saistīts ar klienta algota darbinieka valstspiederību. Pieteicēja ieskatā, jebkādi secinājumi par varbūtēji paaugstinātu nodibinājuma „IT Izglītības fonds” risku šī klienta algota darbinieka un pilnvarotās personas valstspiederības dēļ neatbilst FATF vadlīnijām.

No Eiropas Savienības Tiesas judikatūras izriet, ka dalībvalstīm ir jāgarantē, lai piemērotie pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes pasākumi būtu pamatoti ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai terorisma finansēšanas riska pastāvēšanu un tā līmeni attiecībā uz klientu, komercdarbības attiecībām, kontu, produktu vai darījumu atkarībā no katra konkrētā gadījuma. Bez šāda novērtējuma ne dalībvalstij, ne, attiecīgā gadījumā, iestādei vai personai, uz kuru attiecas [Direktīva 2015/849], nav iespējams katrā konkrētā gadījumā [Or. 11] izlemt, kādus pasākumus piemērot. Visbeidzot, ja nepastāv nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai terorisma finansēšanas risks, preventīvas darbības, balstoties uz šo pamatojumu, nevar tikt veiktas⁷. Papildus Eiropas Savienības Tiesa ir norādījusi, ka šai sakarā šādiem pasākumiem ir jābūt konkrētai saiknei ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas risku un jābūt

⁴ Sk. <http://www.fatf-gafi.org/countries/#high-risk>, [aplūkots 06.10.2020.]

⁵ Sk. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-supervision-and-risk-management/anti-money-laundering-and-counter-terrorist-financing/eu-policy-high-risk-third-countries_en, [aplūkots 07.10.2020.]

⁶ Sk. <https://www.transparency.org/en/countries/russia>, [aplūkots 07.10.2020.]

⁷ Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada 10. marta spriedums lietā C-235/14 *Safe Interenvios SA/Liberbank SA* u.c., ECLI:EU:C:2016:154, 107. punkts.

samērīgiem ar to ⁸. Tādējādi, ja nav konstatējams attiecīgais risks, nav pamata un būtu nesamērīgi vienmēr prasīt pastiprināto uzticamības pārbaudi.

[9] Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteiktais proporcionālītes (samērīguma) princips ir piemērojams gan Savienības, gan dalībvalstu tiesībās situācijās, kad dalībvalstis īsteno savu rīcības brīvību un kompetenci Savienības harmonizētajās jomās (pie kurām pieder arī joma, kuru regulē Direktīva 2015/849). Proportionalitātes princips ir arī vispārīgais tiesību princips, kas liek izvērtēt valsts pasākuma nepieciešamību un nosprauž robežas, saskaņā ar kurām attiecīgā darbība var tikt prasīta tikai tādā mērā, cik tā ir nepieciešama, lai sasniegtu izvirzīto mērķi. Kā uzsvērts Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā, samērīguma tests ir būtisks attiecībā uz papildu pasākumiem, ko ievieš dalībvalstis noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanai ⁹. Līdz ar to formāla prasība vienmēr nevalstisku organizāciju novērtēt kā augsta riska klientu, iespējams, ir neatbilstoša mērķa sasniegšanai, jo labums, ko iegūst sabiedrība, nav lielāks par personas tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto zaudējumu.

Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru, ja tiek piemērots nacionālais likums un situācijas ietīlpst direktīvas piemērošanas jomā, nacionālais likums ir interpretējams pēc iespējas atbilstoši direktīvas tekstam un mērķim ¹⁰, tomēr izskatāmajā gadījumā pastāv šaubas par Direktīvas 2015/849 18. panta pirmās un trešās daļas, kopsakarā ar III pielikuma 3. punkta b) apakšpunkta interpretāciju, proti, vai šī tiesību norma paredz automātisku pienākumu veikt pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes pasākumus, ja ir konstatējams klienta juridiskās formas risks (nevalstiska organizācija) un saimnieciskās darbības risks (klienta pilnvarotā persona un darba attiecībās esošā persona ir augsta korupcijas riska trešās valsts, tostarp Krievijas Federācijas, pilsonis ar uzturēšanās atļauju Latvijā), un noteic, ka šādam klientam ir automātiski piemērojama augstāka riska pakāpe. Turklāt, ja šāds secinājums par Direktīvas 2015/849 minēto normu interpretāciju būtu izdarāms, būtu vērtējams, vai šāda prasība ir atzīstama par samērīgu un līdz ar to atbilstošu Līguma par Eiropas Savienību 5. panta ceturtais daļas pirmajam teikumam.

Ievērojot minēto un to, ka Direktīvas 2015/849 normas līdz šim nav tikušas interpretētas Eiropas Savienības Tiesas praksē, atbildot uz tādu vai līdzīga rakstura jautājumu, būtu nepieciešams Eiropas Savienības Tiesas skaidrojums, vai Direktīvas 2015/849 18. panta **[Or. 12]** pirmā un trešā daļa, kopsakarā ar III pielikuma 3. punkta b) apakšpunktu, ir iztulkojama tādējādi, ka tā (i) automātiski prasa ārštata grāmatvedības pakalpojumu sniedzējam veikt

⁸ Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada 10. marta spriedums lietā C-235/14 *Safe Interenvios SA/Liberbank SA* u.c., ECLI:EU:C:2016:154, 87. punkts.

⁹ *Ibid.*

¹⁰ Eiropas Savienības Tiesas 2013. gada 25. aprīļa spriedums lietā C-81/12 *Asociatia Accept*, ECLI:EU:C:2013:275, 71. punkts.

pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes pasākumus tādēļ, ka klients ir nevalstiska organizācija un klienta pilnvarotā persona un darba attiecībās esošā persona ir augsta korupcijas riska trešās valsts, tostarp Krievijas Federācijas, pilsonis ar uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā, kā arī automātiski prasa noteikt šādam klientam augstāku riska pakāpi. Ja atbilde uz šo jautājumu ir apstiprinoša, vai šāds iztulkojums ir atzīstams par samērīgu un līdz ar to atbilstošu Līguma par Eiropas Savienību 5. panta ceturtās daļas pirmajam teikumam.

II

Pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes pasākumu veikšana, ja klienta sadarbības partneris ir saistīts ar augsta korupcijas riska trešo valsti, tostarp Krievijas Federāciju

[10] Krievijas Federācija nav augsta riska valsts, taču Krievijas Federāciju iespējami varētu vērtēt kā valsti vai teritoriju, kurā pastāv augsts korupcijas risks. Tādējādi, ja pats klients vai viņa patiesā labuma guvējs atrodas Krievijas Federācijā, tas varētu būt klienta risku paaugstinošs faktors, kas savukārt varētu būt iemesls klienta padziļinātai izpētei.

Izskatāmajā gadījumā pieteicējas klients SIA „RBA Consulting” ir Latvijā dibināta komercsabiedrība, kuras vienīgais dalībnieks un patiesais labuma guvējs ir Latvijas pilsonis ZN. Atbildētājas ieskatā, fakts, ka SIA „RBA Consulting” sadarbības partneris ir „Nord Stream 2AG”, kas pati par sevi ir Šveicē reģistrēta kapitālsabiedrība (akciju sabiedrība), bet kuras akcionārs ir Krievijas uzņēmums *Gazprom* (51%), ir klienta risku paaugstinošs faktors. Savukārt fakts, ka SIA „RBA Consulting” katru mēnesi saņem no „Nord Stream 2AG” 25 000 *euro*, varētu liecināt, ka SIA „RBA Consulting” ar „Nord Stream 2AG” ir netipiski liels un sarežģīts darījums, kuram šķietami nav ekonomiska vai nepārprotami tiesiska mērķa.

Līdz ar to, Atbildētājas ieskatā, Pieteicēja ir pārkāpusi Novēršanas likuma 20. panta pirmās daļas 1. un 2. punktu un 22. panta otrās daļas 5. punktu, kas attiecīgi ir Direktīvas 2015/849 13. panta pirmās daļas c) un d) punkts un 18. panta pirmā daļa.

[11] Direktīvas 2015/849 13. panta pirmā daļa apraksta klienta uzticamības pārbaudes pasākumus, tai skaitā c) un d) punktus minot informācijas novērtēšanu un, vajadzības gadījumā, iegūšanu par darījuma attiecību mērķi un paredzamo būtību, kā arī darījuma attiecību pastāvīgas pārraudzības veikšanu. Tomēr šī direktīvas norma nespecificē informācijas novērtēšanas un iegūšanas veidus un līdzekļus.

Direktīvas 2015/849 5. pants noteic, ka, lai nepieļautu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un teroristu finansēšanu, dalībvalstis šīs direktīvas darbības jomā var pieņemt vai paturēt spēkā stingrākus noteikumus, ievērojot Savienības tiesību aktus. Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā ir atzīts, ka Direktīvas 2015/849 5. pantā minētie „stingrākie noteikumi” var attiekties uz situācijām, kurām šajā

direktīvā ir paredzēts noteikts klientu uzticamības [Or. 13] pārbaudes veids, un arī citām situācijām, kurās dalībvalstu skatījumā pastāv risks¹¹. Līdz ar to Latvijas Republika var pieņemt arī stingrākus noteikumus, kas vērsti uz nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas novēršanu, ja Latvijas Republikas ieskatā pastāv risks. Tomēr tiesai rodas šaubas, vai Atbildētājs konkrētajā gadījumā, piemērojot Novēršanas likuma normas, nav pārsniedzis to, kas prasīts likumā, proti, Atbildētājs uzskata, ka tas, ka SIA „RBA Consulting” sadarbības partneris ir Krievijas Federācijas uzņēmuma meitas uzņēmums, jau pats par sevi ir klienta risku paaugstinošs faktors, kaut gan šāda prezumpcija nav noteikta ne Novēršanas likumā, ne Direktīvā 2015/849.

Tāpat norādāms, ka Novēršanas likuma normas, līdzīgi kā Direktīvas 2015/849 13. panta pirmā daļa, nepieprasa iegūt darījumu dokumentu kopijas, it sevišķi, ja darījumam nav neparasta darījuma pazīmes vai nav konstatēts paaugstināts klienta risks. Līdz ar to tiesai rodas šaubas, vai Atbildētājs, pieprasot iesniegt SIA „RBA Consulting” līguma ar „Nord Stream 2AG” kopiju, nav pārsniedzis savas likumā noteiktās pilnvaras.

Jau iepriekš norādīts, ka Eiropas Savienības Tiesa ir atzinusi, ka pasākumiem, ko dalībvalsts vai tās uzraugošā iestāde prasa piemērot, ir jābūt pamatotiem ar noziedīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas riska pastāvēšanu un samērīgiem ar to. Minētais izskatāmajā gadījumā nozīmē to, ka, ja nav konstatējams attiecīgais risks, nav pamata prasīt pastiprināto uzticamības pārbaudi attiecībā uz SIA „RBA Consulting”.

Ņemot vērā minēto, būtu noskaidrojams, vai Direktīvas 2015/849 normas paredz, ka gadījumā, ja klienta sadarbības partneris ir saistīts ar augsta korupcijas riska trešo valsti, tostarp Krievijas Federāciju, ir jāveic pastiprināti klienta uzticamības pārbaudes pasākumi, kā arī, vai tās (normas) prasa iegūt klienta un trešās personas noslēgta līguma kopiju, šī līguma izskatīšanu uz vietas tādējādi atzīstot par nepietiekamu.

Līdz ar to Eiropas Savienības Tiesai ir uzdodami jautājumi, (i) vai Direktīvas 2015/849 18. pants kopsakarā ar III pielikuma 3. punkta b) apakšpunktu ir iztulkojams tādējādi, ka tas paredz automātisku pienākumu veikt pastiprinātus klienta uzticamības pārbaudes pasākumus visos gadījumos, kad klienta sadarbības partneris ir jebkādā veidā saistīts ar augsta korupcijas riska trešo valsti, tostarp Krievijas Federāciju, kā arī, (ii) vai Direktīvas 2015/849 13. panta pirmās daļas c) un d) punkti ir iztulkojami tādējādi, ka tie paredz atbildīgā subjekta pienākumu, veicot klienta uzticamības pārbaudes pasākumus, iegūt no klienta kopiju šī klienta un trešās personas noslēgtajam līgumam, šī līguma izskatīšanu uz vietas tādējādi atzīstot par nepietiekamu?

III

¹¹ Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada 10. marta spriedums lietā C-235/14 *Safe Interenvios SA/Liberbank SA* u.c., ECLI:EU:C:2016:154, 77. punkts.

Klienta informācijas aktualizācija

[12] Direktīvas 2015/849 14. panta piektā daļa paredz, ka „dalībvalstis prasa, lai atbildīgie subjekti piemēro klienta uzticamības pārbaudes pasākumus ne tikai attiecībā uz [Or. 14] visiem jaunajiem klientiem, bet atbilstīgos brīžos arī attiecībā uz jau esošajiem klientiem, pamatojoties uz riska pakāpi, tostarp brīžos, kad mainās būtiski klienta apstākļi”.

No minētās tiesību normas izriet, ka klienta informācijas aktualizācijas pienākums ir piemērojams, „pamatojoties uz riska pakāpi”. Proti, ja klients ir ar zemu riska pakāpi un nav mainījušies būtiski klienta apstākļi, Direktīvas 2015/849 14. panta piektā daļa neprasa veikt klienta uzticamības pārbaudes pasākumus. Tā kā Atbildētājas ieskatā Pieteicēja ir pārkāpusi Novēršanas likuma 8. panta otro daļu, kas noteic, ka likuma subjekts veic klienta informācijas aktualizāciju regulāri, bet ne retāk kā reizi 18 mēnešos un izskatāmajā gadījumā brīdī, kad Atbildētāja veica Pieteicējas pārbaudi, vēl nebija pagājuši 18 mēneši, kopš SIA „RBA Consulting” bija kļuvis par Pieteicējas klientu, būtu noskaidrojams, vai Direktīvas 2015/849 normas paredz un vai tas ir pamatoti un samērīgi, ka atbildīgajam subjektam ir pienākums piemērot klienta uzticamības pārbaudes pasākumus jau esošiem sadarbības klientiem arī brīžos, kad nav konstatējamas būtiskas klienta apstākļu izmaiņas, un vai tāds pienākums ir tikai attiecībā uz klientiem, kuriem ir noteikts augsts klienta risks.

Līdz ar to Eiropas Savienības Tiesai ir uzdodams jautājums, vai Direktīvas 2015/849 14. panta piektā daļa ir iztulkojama tādējādi, ka atbildīgajam subjektam ir pienākums piemērot klienta uzticamības pārbaudes pasākumus jau esošiem sadarbības klientiem arī brīžos, kad nav konstatējamas būtiskas klienta apstākļu izmaiņas, kā arī, kad vēl nav pagājis termiņš, kuru dalībvalstu kompetentā iestāde noteikusi atkārtotu pārbaudes pasākumu veikšanai, un vai tāds pienākums ir tikai attiecībā uz klientiem, kuriem ir noteikts augsts klienta risks.

IV

Informācijas publicēšana Valsts ieņēmumu dienesta mājaslapā

[13] Pienākumu publicēt informāciju par nepārsūdzamiem lēmumiem, ar kuriem piemēro administratīvu sodu vai pasākumu par tādu valsts noteikumu pārkāpumiem, ar kuriem transponē Direktīvu 2015/849, paredz Direktīvas 2015/849 60. panta pirmā daļa. Minētā panta otrā daļa piešķir dalībvalstij tiesības publicēt arī pārsūdzamus lēmumus, pie nosacījuma, ka tiek publicēta arī informācija par pārsūdzību un tās iznākumu.

Tiesa secina, ka Latvijas Republika, transponējot Direktīvu 2015/849, ir ieviesusi bargāko – 60. panta otrās daļas – modeli un saskaņā ar Novēršanas likuma 46. panta 1.² daļu mājaslapā tiek publicēti vēl pārsūdzami (spēkā nestājušies) uzraudzības iestādes lēmumi.

Direktīvas 2015/849 60. panta pirmā daļa paredz, ka publikācijā iekļauj vismaz informāciju par pārkāpuma veidu un būtību un atbildīgo personu identitāti. Pieteicēja norāda, ka atbildētāja publikācijā sākotnēji (2019. gada 11. augustā) neprecīzi norādījusi pārkāpuma būtību, proti, ka pieteicējai nav izstrādāta iekšējās kontroles sistēma, lai gan pieteicējai iekšējās kontroles sistēma bija izstrādāta, taču tai tika konstatēti trūkumi. Šāda publikācija, Pieteicējas ieskatā, radīja plašākai publikai nepareizu priekšstatu par Pieteicējas veiktā pārkāpuma būtību, kas attiecīgi negatīvi ietekmēja Pieteicējas reputāciju.

Tiesa konstatē, ka arī uz šā lēmuma sastādīšanas brīdi publikācijā attiecībā uz pieteicēju ir norādīts, ka iekšējās kontroles sistēma izstrādāta nepilnīgi; nav veikts un [Or. 15] dokumentēts risku novērtējums; klienta izpētes apjoms neatbilst pastāvošajiem riskiem; nav noskaidrots patiesais labuma guvējs; nav veikta pietiekama darījumu uzraudzība, lai gan pārbaudes akta turpinājumā (2019. gada 6. jūnijā) netika konstatēta pārkāpumu esība, proti, pārkāpumi pārbaudes laikā tika novērsti.

Līdz ar to Eiropas Savienības Tiesai ir uzdodams jautājums, vai Direktīvas 2015/849 60. panta pirmā un otrā daļa ir iztulkojama tādējādi, ka publicējot informāciju par lēmumu, ar ko piemēro administratīvu sodu vai pasākumu par tādu valsts noteikumu pārkāpumiem, ar kuriem transponē šo direktīvu, kompetentajai iestādei ir pienākums nodrošināt publicētās informācijas precīzu atbilstību lēmumā konstatētajai informācijai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu, [OMISSIS] Administratīvā rajona tiesa

nolēma

uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

- 1) Vai Direktīvas Nr. 2015/849 18. panta pirmā un trešā daļa, kopsakarā ar III pielikuma 3. punkta b) apakšpunktu, ir iztulkojama tādējādi, ka (i) tā automātiski prasa ārštata grāmatvedības pakalpojumu sniedzējam veikt pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes pasākumus tādēļ, ka klients ir nevalstiska organizācija un ka klienta pilnvarotā persona un darba attiecībās esošā persona ir augsta korupcijas riska trešās valsts, tostarp Krievijas Federācijas, pilsonis ar uzturēšanās atļauju Latvijā, kā arī (ii) automātiski prasa noteikt šādam klientam augstāku riska pakāpi?
- 2) Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu ir apstiprinoša, vai šāds Direktīvas Nr. 2015/849 18. panta pirmās un trešās daļas iztulkojums ir atzīstams par samērīgu un līdz ar to atbilstošu Līguma par Eiropas Savienību 5. panta ceturtās daļas pirmajam teikumam?

- 3) Vai Direktīvas Nr. 2015/849 18. pants kopsakarā ar III pielikuma 3. punkta b) apakšpunktu ir iztulkojams tādējādi, ka tas paredz automātisku pienākumu veikt pastiprinātus klienta uzticamības pārbaudes pasākumus visos gadījumos, kad klienta sadarbības partneris, bet ne pats klients, ir jebkādā veidā saistīts ar augsta korupcijas riska trešo valsti, tostarp Krievijas Federāciju?
- 4) Vai Direktīvas Nr. 2015/849 13. panta pirmās daļas c) un d) punkti ir iztulkojami tādējādi, ka tie paredz atbildīgā subjekta pienākumu, veicot klienta uzticamības pārbaudes pasākumus, iegūt no klienta kopiju šī klienta un trešās personas noslēgtajam līgumam, šī līguma izskatīšanu uz vietas tādējādi atzīstot par nepietiekamu?
- 5) Vai Direktīvas Nr. 2015/849 14. panta piektā daļa ir iztulkojama tādējādi, ka atbildīgajam subjektam ir pienākums piemērot klienta uzticamības pārbaudes pasākumus jau esošiem sadarbības klientiem arī brīžos, kad nav konstatējamas būtiskas klienta apstākļu izmaiņas, kā arī, kad vēl nav pagājis termiņš, kuru dalībvalstu kompetentā iestāde noteikusi **[Or. 16]** atkārtotu pārbaudes pasākumu veikšanai, un vai tāds pienākums ir tikai attiecībā uz klientiem, kuriem ir noteikts augsts klienta risks?
- 6) Vai Direktīvas Nr. 2015/849 60. panta pirmā un otrā daļa ir iztulkojama tādējādi, ka, publicējot informāciju par lēmumu, ar ko piemēro administratīvu sodu vai pasākumu par tādu valsts noteikumu pārkāpumiem, ar kuriem transponē šo direktīvu, kompetentajai iestādei ir pienākums nodrošināt publicētās informācijas precīzu atbilstību lēmumā konstatētajai informācijai?

Apturēt tiesvedību lietā līdz Eiropas Savienības Tiesas nolēmuma spēkā stāšanās dienai.

Lēmums nav pārsūdzams.

[OMISSIS] [paraksti un formalitātes]